

Tisdagen den 9 mars

Kl. 15.00

*Om slopande av
obligatorisk
smittkoppsvaccina-
tion av barn*

§ 1 Justerades protokollet för den 27 februari.

§ 2 Om slopande av obligatorisk smittkoppsvaccination av barn

Herr socialministern ASPLING erhöll ordet för att besvara fru *Fränkels* (fp) den 18 februari anmälda fråga, 1975/76:238, och anförde:

Herr talman! Fru Fränkel har frågat om regeringen ämnar föreslå att den obligatoriska smittkoppsvaccinationen av barn avskaffas.

Det av Världshälsovårdsorganisationen (WHO) ledda arbetet att bekämpa smittkoppor har givit mycket snabba resultat. Under senare hälften av år 1975 har endast ett mindre antal smittkoppsfall uppträtt i avsides belägna delar av Etiopien och Bangladesh. I Bangladesh har inget nytt fall konstaterats under de senaste månaderna. Utvecklingen på området har föranlett bl. a. USA, Storbritannien och Förbundsrepubliken Tyskland att upphöra med allmän obligatorisk ympning.

Med hänsyn till resultaten av WHO:s arbete och vissa risker för biverkningar vid smittkoppsympning har socialstyrelsen den 15 januari 1976 med stöd av 6 § lagen om ympning mot smittkoppor beslutat om anstånd t. o. m. den 31 december 1976 med obligatorisk ympning mot smittkoppor av barn. Socialstyrelsen har i dagarna kommit in till regeringen med förslag om att den obligatoriska smittkoppsympningen före fyra års ålder och i samband med första värnplikstjänstgöring upphävs.

Fru FRÆNKEL (fp):

Herr talman! Jag tackar socialministern för svaret, som naturligtvis enligt min mening är ett mycket positivt svar.

Jag visste faktiskt inte att socialstyrelsen redan den 15 januari hade skickat ut en förordning om anstånd intill utgången av 1976 med den i lagen föreskrivna, obligatoriska ympningen mot smittkoppor.

Jag har läst den sedan, och jag ser också i landstingets papper att den frivilliga vaccinationen mot smittkoppor som utförts inom skolhälsovården tills vidare skall upphöra.

Men när jag ställde frågan den 18 februari måste informationen till skolorna ha varit dålig. Flera skolor skickade nämligen hem blanketter om revaccinering av eleverna, där det stod att smittkoppsvaccinering var obligatorisk. Jag förstår nu att de använde gamla blanketter för att spara, men att vaccineringen var obligatorisk hade inte strukits över.

När då föräldrarna ringde och frågade om detta verkligen var möjligt

Tisdagen den
9 mars 1976

*Om slopande av
obligatorisk
smittkoppsvaccina-
tion av barn*

så svarade man på skolan att det var det ju inte.

Socialministern säger att det finns biverkningar. För att en massvaccination skall vara berättigad måste fördelarna klart överväga nackdelarna – framför allt om åtgärden påtvingas medborgarna. Att forskare i USA har påvisat att det i dagens läge är större risk att dö i komplikationer efter vaccination mot smittkoppor än att dö i smittkoppor har gjort föräldrar väldigt ängsliga för den här vaccinationen. Ofta bryter också allergiska sjukdomar ut just efter smittkoppsvaccination.

Nu har tydligen socialstyrelsen föreslagit att den obligatoriska smittkoppsymningen skall upphöra. Jag förstår att socialministern inte kan svara på om regeringen tänker bifalla detta förslag, men jag hoppas att den gör det och att socialstyrelsen sedan skickar ut utförlig information till skolorna så att föräldrar inte behöver få sådana här gamla blanketter hem.

Herr socialministern ASPLING:

Herr talman! Det bör i den här debatten sägas att resultatet av WHO:s framgångsrika arbete när det gäller att utrota smittkoppor självfallet är mycket glädjande. Det är något av en historisk händelse. Experter inom WHO anser sig också ha mycket goda skäl att förmoda att smittkoppor inom något år är helt utrotade världen över.

Så länge sjukdomen existerar på någon plats i världen finns emellertid en teoretisk möjlighet att smittkoppor kan importeras till Sverige. Även om risken bedöms som mycket liten krävs det att utvecklingen följs mycket noga.

Där kanske jag bara, herr talman, skall tillägga att det f. n. finns en betydande lagerhållning av smittkoppsvaccin. Jag kan även nämna att socialstyrelsen föreslår att statens bakteriologiska laboratorium får i uppdrag att skyndsamt inkomma med förslag om organisation av den fortsatta produktionen och lagerhållningen av smittkoppsvaccin i landet.

Självfallet är det viktigt att informationen blir så fullständig som möjligt i de här frågorna. Jag är övertygad om att socialstyrelsen på den punkten har en klar ambition.

Jag vill slutligen bara säga att vi nu fått in detta förslag och kommer i vederbörlig ordning att behandla det. Men debatten är i sig själv intressant därför att detta är något av en milstolpe på ett område som är så utomordentligt viktigt för folkhälsan världen över.

Fru FRÆNKEL (fp):

Herr talman! Jag tycker att allt vad socialministern nu sagt är mycket glädjande. Jag tycker att det är alldeles utmärkt att vi har en produktion av vaccin. Vi måste naturligtvis ha garanti för att det finns vaccin om en epidemi skulle blossa upp på nytt. Jag hoppas socialministern inte tror att jag är emot det, för jag tycker verkligen att vi alltid måste ha en beredskap. Jag ville bara understryka att även jag är av den mening.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Om majoritetsval av nämndemän

Nr 77

Tisdagen den
9 mars 1976

*Om majoritetsval
av nämndemän*

Herr justitieministern GEIJER erhöll ordet för att besvara herr *Winbergs* (m) den 25 februari anmälda fråga, 1975/76:251, och anförde:

Herr talman! Herr Winberg har frågat mig om jag anser att majoritetsval av nämndemän står i överensstämmelse med de principer för val av nämndemän om vilka riksdagen fattade beslut den 12 december 1975.

Det riksdagsbeslut som herr Winberg syftar på innebär att val av nämndemän i första hand, liksom hittills, skall ske enligt den s. k. majoritetsvalsprincipen men att en viss minoritet inom den väljande församlingen kan få till stånd proportionellt val enligt de särskilda bestämmelser som gäller därom.

Förslag till reformen hade lagts fram i propositionen 1975/76:64. Jag uttalade där bl. a. att jag fann det angeläget, såväl från allmänt demokratiska utgångspunkter som med hänsyn till förtroendet till domstolarna, att garantier skapas mot att nämnden får en i politiskt hänseende ensidig sammansättning. Jag kan erinra om att jag redan i februari 1974 uttalade mig i liknande ordalag i mitt svar på en fråga av herr Winberg i detta ämne.

Som svar på herr Winbergs fråga vill jag därför hänvisa till vad jag uttalade i propositionen i höstas.

Herr WINBERG (m):

Herr talman! Jag ber först att få tacka justitieministern för svaret på min fråga. Den här frågan har, som justitieministern nämnde, diskuterats vid flera tillfällen under de senare åren, bl. a. vid den frågedebatt vi hade för ungefär två år sedan och i december 1975.

Justitieministern hänvisar nu till propositionen. Där uttalar han bl. a. att förslaget om att ett majoritetsparti inte längre skall kunna utnämna alla nämndemän i en kommun grundar sig på allmänt demokratiska utgångspunkter. Jag tar fasta på det och måste då motsättningsvis konstatera att det står i mindre god överensstämmelse med vedertagna demokratiregler om man fortsätter att ha majoritetsval på det sättet att ett majoritetsparti utser endast representanter från sitt eget parti. Justitieutskottet underströk de här synpunkterna i december och konstaterade att garantier måste skapas mot en ensidig partirepresentation.

Rimligen, herr talman, borde den här frågan nu vara utagerad. Men i en kommun – Timrå – har man under februari månad valt tre nämndemän för tiden fram till den 1 januari 1977, när den nya lagen träder i kraft. Man valde där bara representanter från majoritetspartiet – bara socialdemokrater. Jag måste, herr talman, konstatera att det är rent otroligt och rent fantastiskt att någon kommun fortsätter på samma sätt trots vad som har uttalats. Trots riksdagsbeslutet fortsätter socialdemokraterna i den här kommunen att ge nämnden just det som landets socialdemokratiska justitieminister har tagit avstånd från – ledamöter med ensidig politisk hemvist. Man struntar helt i vad en enhällig riksdag

har sagt, nämligen att det är utomordentligt viktigt att ett majoritetsparti inte utnyttjar sin ställning till att välja uteslutande egna kandidater.

Med det aktuella valet som exempel måste man konstatera det närmast tragiska för demokratin i vårt land att okunnighet eller ovilja att förstå demokratins djupa innebörd är så dokumenterat stor.

Frågesvaret är i sig förödande för den s. k. Timrådemokratin, det som numera kallas Timråkratin. Den utgör exempel på formalism i sämsta bemärkelse. Den är ett flagrant övertramp gentemot riksdagen. Handlingssättet är en styrkedemonstration och bevisar en högt prestigeladdad attityd. I riksdagen har socialdemokraterna *en* mening om olämpligheten av ensidig partirekrytering av nämndemän, i Timrå har socialdemokraterna en annan och motsatt mening. Det som är sant i riksdagshuset är dåligt skämt i kommunalhuset i Timrå. Eller, herr talman, för att citera Frödings kända strofer:

”Det som är sanning i Berlin och Jena,
Är bara dåligt skämt i Heidelberg.”

Överläggningen var härmed slutad.

§ 4 Om skärpta restriktioner mot kapitalexport

Herr finansministern STRÄNG erhåll ordet för att besvara herr *Hermanssons* (vpk) den 11 februari anmälda interpellation, 1975/76:114, till herr industriministern, och anförde:

Herr talman! Herr Hermansson har frågat industriministern dels om regeringen ämnar vidta åtgärder för skärpt restriktivitet mot kapitalexport från Sverige, dels om regeringen avser att föreslå förbud mot kapitalexport till stater som har fascistisk regim. Interpellationen har överlämnats till mig för besvarande.

Jag vill inledningsvis erinra om att Sveriges anslutning till OECD och den inom denna organisation antagna kapitalliberaliseringsstadgan innebär att Sverige åtagit sig att följa stadgans förpliktelse att fritt medge utgående direkta investeringar. Vissa möjligheter till undantag från åtagandet enligt stadgan finns dock.

För vårt vidkommande togs i samband med 1974 års ändringar i valutastiftningen in en bestämmelse som i ärenden om utlandsinvesteringar ger valutastyrelsen möjlighet att beakta också industri- och selsättningspolitiska effekter. 1974 års lagändringar innebär vidare att valutastyrelsen utökades med fyra ledamöter – från sju till elva – vid prövning av ärenden om direkta investeringar utomlands. Förutom representation från finans-, industri- och arbetsmarknadsdepartementen finns också två representanter för fackföreningsrörelsen. Därtill kommer att valutastyrelsen i sådana ärenden regelmässigt inhämtar synpunkter från de anställda i berörda svenska företag.

Det är självfallet angeläget att utlandsinvesteringarna uppmärksammas

såväl från synpunkten att en god betalningsbalans måste upprätthållas som att negativa samhällsekonomiska återverkningar i Sverige undviks. Utlandsinvesteringar kan ofta ha positiva verkningar på sysselsättningen i Sverige genom att de t. ex. möjliggör en ökad export från Sverige. Den numera tillämpade ordningen för behandlingen av ärenden om utlandsinvesteringar ger möjlighet för valutastyrelsen att beakta sysselsättningspolitiska aspekter. De anställdas uppfattning i ett investeringsärende tillmäts stor betydelse.

I vad gäller omfattningen av de direkta investeringarna utomlands motsvarade dessa år 1969 27,8 % av industriinvesteringarna i Sverige. För åren 1974 och 1975 var motsvarande procenttal betydligt lägre, nämligen 19,6 resp. 15,8. Det bör också understrykas att utlandsinvesteringarna i stor utsträckning finansieras genom upplåning utomlands. Tillstånden till utlandsinvesteringar åren 1974 och 1975 avsåg 2 430 resp. 2 300 milj. kr., varav 1 440 resp. 1 390 milj. kr. var förenade med krav på finansiering i utlandet.

Med hänvisning till det sagda blir mitt svar på herr Hermanssons första fråga att regeringen inte f. n. – efter endast drygt ett års erfarenheter av de nya reglerna om prövning av utlandsinvesteringar – är beredd att överväga skärpta regler för kapitalexport från Sverige.

I vad gäller frågan om förbud mot kapitalexport till stater som har fascistisk regim vill jag erinra om att Sverige traditionellt har hävdat uppfattningen att vi bör ta del i internationella ekonomiska sanktioner mot visst land eller vissa länder endast när FN:s säkerhetsråd har beslutat om sådana sanktioner. I enlighet härmed har sanktioner genom särskild lagstiftning beslutats i ett fall, nämligen år 1969 i fråga om Rhodesia. Oberoende av internationella aktioner är det emellertid angeläget att av solidaritet med förtryckta folk motverka investeringar i vissa länder. Den svenska regeringen har vid flera tillfällen framhållit att svenska företag bör avhålla sig från att investera i länder som exempelvis Sydafrika.

Herr HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag tackar för finansministerns svar på min interpellation. Finansministern söker ge intrycket att utlandsinvesteringarna inte skulle vara så stora, att de skulle ha minskat i betydelse och att de skulle ha en övervägande positiv inverkan på den svenska ekonomin. Jag kan inte dela någon av dessa uppfattningar. Ingen, inte heller finansministern, kan förneka att medan industrisysselsättningen i Sverige stagnerat eller t. o. m. minskat så har sysselsättningen i svenska företag utomlands ökat. En rad svenska storföretag sysselsätter långt fler utomlands än i Sverige. Det gäller storföretag som SKF, L M Ericsson, STAB, Electrolux, Atlas Copco, AGA och Alfa Laval.

Den kraftiga ökningen av utlandsinvesteringarna är oomtvistad. 1965 t. o. m. 1969 investerades 4 518 milj. kr. utomlands. 1971 t. o. m. 1975 investerades 9 394 milj. kr. utomlands, dvs. mer än dubbelt så mycket som under den föregående femårsperioden, dock räknat i löpande priser.

Tisdagen den
9 mars 1976

*Om skärpta
restriktioner mot
kapitalexport*

Finansministern försöker emellertid skapa bilden av att utlandsinvesteringarna skulle minska i betydelse. Han jämför dem i sitt svar med de totala industriinvesteringarna i Sverige för åren 1969, 1974 och 1975. Det ger sifferserien 27,8, 19,6 och 15,8 %.

Granskar vi emellertid utvecklingen under hela perioden finner vi att finansministern gjort det otillåtligt lätt för sig. 1969 är ett extremår. Vidare är de årliga variationerna i utlandsinvesteringarnas andel av de totala inhemska industriinvesteringarna skiftande på grund av att konjunkturfaser ofta inträder litet olika i utlandet och i Sverige. Vi får därför vissa årliga variationer.

1965 uppgick utlandsinvesteringarna till 11,0 % av industriinvesteringarna i Sverige, 1966 till 13,2 %, 1967 till 14,8 %, 1968 till 11,6 %, 1969 till 27,8 %, 1970 till 15,9 %, 1971 till 16,8 %, 1972 till 24,2 %, 1973 till 15,5 %, 1974 till 19,6 % och 1975 till 15,8 %.

Väljer jag andra jämförelseår än finansministern, får jag en i förhållande till hans framställning motsatt bild. Det enda som ger en riktig bild i sådant fall är att räkna ut den långsiktiga trenden med hjälp av flerårsmedeltal. För femårsperioden 1965–1969 var genomsnittssiffran 15,7 %. Under femårsperioden 1971–1975 var den 18,4 %, alltså en ökning. Denna granskning visar att finansministerns val av 1969 som jämförelseår är från statistisk synpunkt vilseledande.

Vi har alltså att göra med en väsentlig ökning av utlandsinvesteringarna på senare år både i absoluta tal och i relation till industriinvesteringarna.

Denna ökning är i huvudsak ett resultat av den ökade koncentrationen av kapital. När ett monopol eller storföretag dominerar en industrigren har det möjligheter att kontrollera produktion och priser. Utlandsinvesteringarna blir en metod att undgå en sänkt pris- och profittnivå i det egna landet. De är samtidigt en metod att slå tillbaka krav om förbättringar från de lönearbetande. Företagen söker genom att placera medel utomlands bl. a. utnyttja sämre lönelägen, sämre rättigheter och villkor för de anställda såväl socialt som fackligt-politiskt. Utlandsinvesteringarna är också ett led i den skärpta konkurrensen mellan olika internationella truster.

Utlandsinvesteringarna sker således inte av några sociala motiv gentemot de länder till vilka de är riktade. Tvärtom är det så, att de utländska kapitalen i många länder har spelat och spelar en reaktionär politisk roll. De stöder de mest konservativa folk- och utvecklingsfientliga krafterna i det land de investerat i. Jag kan här peka på den roll flera imperialistiska truster – ITT, ett amerikanskt bolag, eller svenska AGA – spelat och spelar i Chile, eller på hur de internationella monopolen manipulerat för att stoppa en socialistisk utveckling i Portugal.

Det är betecknande för de svenska imperialisternas hunger att svenskt kapital ges ett särskilt omnämnande när Chilejuntan just i dagarna skryter om hur mycket utländskt kapital som investerats i landet under 1975. Detta är ett slag i ansiktet på den breda solidaritetsrörelsen i vårt land för Chiles folk.

Finansministern diskuterar i sitt svar utlandsinvesteringarna på ett – som jag vill beteckna det – historielöst och klasslöst sätt. Han talar om samhällsekonomiska effekter utan att klargöra vem dessa effekter tjänar och vem de drabbar. Ytterst handlar det ju här om vem som skall få styra hur de ekonomiska tillgångar som skapas skall användas. Det handlar om huruvida kapitalet skall ha möjlighet att utnyttja utlandsinvesteringar – flyttningar utomlands – som en press mot de arbetandes intressen, om man vill underordna sig den profitstyrda kapitalistiska ekonomin eller om man vill föra en politik mot kapitalägarnas makt.

Utlandsinvesteringarna är ingen nödvändighet för Sveriges ekonomi, men de kanske är nödvändiga för att den svenska storfinansen skall kunna hävda sin maktställning över vår ekonomiska utveckling. Finansministern odlar illusionen att utlandsinvesteringar skulle ha positiva sysselsättningseffekter genom att stimulera svensk export. Det är ett obevisat samband. De pengar som AGA använder till att utsuga chilenska arbetare och muta fascistjuntans administration skulle kanske ge mer jobb om de användes till bättre kommunikationer här i Sverige. Om ett svenskt företag – under förevändning av det s. k. höga kostnadsläget – minskar eller lägger ned verksamheten i Sverige kanske det ökar den svenska exporten, men det har ju knappast någon positiv totaleffekt på sysselsättningen. Det främjar inte svensk export när man kan köpa svenska cyklar "made in Brazil" – och svenska skjortor "made in Spain".

Finansministern upprepar i sitt svar hänvisningen till OECD:s kapitalliberaliseringsstadga. Denna stadga används alltid som förevändning för att skydda de multinationella företagens intresse av "fria" kapitalrörelser över gränserna. Den har alltså kommit att försvåra åtgärder mot det internationella storkapitalet – däri inbegripet det svenska. Sverige får väl säga upp sin anslutning till denna stadga, om det är den som hindrar en riktig politik.

Finansministerns uppfattning att det, oberoende av internationella aktioner, är angeläget att av solidaritet med förtryckta folk motverka investeringar i vissa länder är ett uttalande i rätt riktning. Men det gäller ju inte bara att motverka, och det räcker inte med proklamationer. Investeringar i länder med fascistisk eller rasistisk regim – såsom Sydafrika, Brasilien, Chile, Spanien – bör under nuvarande förhållanden förbjudas. *Det* skulle vara solidaritet i handling.

Eftersom finansministern tycks vara inne på tanken att åtminstone motverka investeringar i vissa länder, vill jag fråga honom: Vilka åtgärder har regeringen vidtagit eller avser regeringen att vidta under den närmaste tiden för att motverka de ökade svenska investeringarna i Chile, Sydafrika, Spanien och Brasilien?

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Vi kan naturligtvis på vardera kanten ägna oss åt en stunds statistiska övningar. Herr Hermansson ansåg att mitt utgångsår inte var representativt, men har tydligen inte följt den statistiska re-

dovisningen – det finner man om man närmare studerar utlandsinvesteringarna under år 1969. Vad herr Hermansson talar om är ju våra utlandsinvesteringar i de underutvecklade länderna. Den relativt höga siffran för år 1969 härleder sig från att de svenska investeringarna i EFTA-länderna var osedvanligt höga under år 1969. De var också i EEC osedvanligt höga under 1969, och de var överraskande nog i Nordamerika mer än dubbelt så höga då som normalt under de övriga åren. Våra investeringar i u-länderna, som det här är frågan om, var år 1969 inte anmärkningsvärt höga – under ett år sådant som 1971 var de väsentligt högre, och även andra år har de legat högre. Ger man sig in på att läsa statistiken, får man göra det med litet större noggrannhet och ambition än vad herr Hermansson gör – i annat fall kommer man till ganska felaktiga resultat.

Det är alldeles uppenbart att vi inte har samma uppfattning i fråga om effekten av ett ensidigt svenskt utspel när det gäller investeringsverksamheterna i mindre sympatiska länder. Jag har den uppfattningen – och jag har haft tillfälle att komma till den uppfattningen – att om vi skulle dra oss tillbaka från sådana investeringar, skulle det enda resultatet bli att vår verksamhet där i stället snabbt fylldes upp av japaner, amerikaner, engelsmän, fransmän och folk från andra nationer. Vi skulle i den situationen självfallet förlora inte bara investeringen där ute, utan vi skulle förlora även marknaden där. Herr Hermansson har nämnt landet Brasilien. Ett stort svenskt företag, L M Ericsson, håller f. n. på att montera sitt speciella system av telefoner i São Paulo. Dessa telefoner tillverkas i L M:s satellitindustri utanför São Paulo med vissa inslag av svensk tillverkning, svensk know-how, svenskt utvecklingsarbete och svenskt forskningsarbete. Forskningsarbete, utvecklingsarbete och know-how kommer till stånd här i Sverige och ger människorna här hemma arbete. Jag minns att L M tog den där beställningen i hård konkurrens med amerikaner och engelsmän. De skulle naturligtvis bli innerligt glada, om det svenska företaget droge sig tillbaka, men resultatet skulle då bli sämre underlag för forsknings- och utvecklingsarbetet hemma i Sverige, eftersom den verksamheten sker här.

På samma sätt är det med Scania-Vabis tillverkning av lastbilar utanför denna brasilianska stad. Man började där med att från Sverige leverera de mera kvalificerade delarna till bilen. Så småningom tog man successivt över en del av tillverkningen i São Paulo, men vissa inslag i bilen är så pass kvalificerade, såsom exempelvis växellådorna, att de även fortsättningsvis importeras från Sverige. Det ger arbete åt folk här hemma.

Jag har således en annan uppfattning än herr Hermansson. Det finns ett samband mellan arbetsmöjligheterna här hemma i Sverige och företagets aktivitet utomlands, och det är inget negativt sammanhang utan i stället motsatsen.

Herr Hermansson säger vidare – om jag fattar honom rätt – att det gäller att föra realpolitik, det räcker inte med proklamationer. Och det är så rätt. Om man ogillar regimerna i de här länderna – och på den

punkten är ju herr Hermansson och jag eniga – och vill komma åt dem genom något slags internationell bojkott, har jag nog efter många års erfarenhet kommit fram till det resultatet att det är tämligen meningslöst att göra det för en isolerad nation. Det måste vara en kollektiv insats från världens anständiga nationer, och en sådan kan man bara genomföra genom en intervention över FN. Det har gjorts för Rhodesias vidkommande för en del år sedan, men det har inte utvecklats vidare. Vårt intresse i det här avseendet har deklarerats i FN vid flera tillfällen, och självfallet är vi beredda att göra det också i fortsättningen.

Herr Hermansson får nöja sig med den förklaringen. Vi är inte i det läget att vi med utsikt till något resultat kan göra några speciella framstötter just nu.

Herr HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag vill börja med att återgå ett slag till det som herr Sträng kallade sifferexercis. Både de uppgifter han anförde i interpellationssvaret – där han sökte leda i bevis att kapitalexporten hade minskat i betydelse – och den fullständiga sifferserie och de femårsmedeltal jag anförde gällde faktiskt den totala kapitalexporten och icke enbart kapitalexporten till u-länderna. Jag hade alltså utgått från samma beräkningsgrunder och samma jämförelser som herr Sträng, men jag anförde den fullständiga listan, och det visade att de årtal han hade tagit fram icke gav en rättvisande bild av utvecklingen av kapitalexporten från Sverige.

Om de svenska kapitalistiska storföretagen – L M Ericsson, SKF, AGA och andra – drar sig tillbaka från Chile, Brasilien, Spanien och Sydafrika, fylls deras platser upp av japanskt och amerikanskt kapital, säger herr Sträng. Ja, det är väl möjligt, för vi vet att kapital både från Japan och från USA liksom från andra kapitalistiska länder gärna vill erövra positioner i Latinamerika och andra stater. Men jag har svårt att följa med i hans resonemang, om han skulle mena att det är viktigt att svenska företag finns exempelvis i Sydafrika och Spanien och Brasilien, där deras verksamhet utan tvivel utgör ett stöd för de reaktionära regimerna i dessa länder, bara för att andra länders kapitalister inte skall kunna komma dit. Jag tror att det är svårt att förena en sådan ståndpunkt med den internationella solidaritetslinje som finansministern talade om i slutet av sitt svar på min interpellation.

Jag vill erinra om att det har förts och fortfarande förs en lång diskussion, bl. a. mellan medlemmar i LO:s och TCO:s styrelser, om hur man skall förhålla sig till de svenska investeringarna i Sydafrika, till de svenska företag som är verksamma där och till den av regimen godkända fackföreningsrörelsen, som alltså icke är självständig. Där framförs ofta den tanke som herr Sträng uttalar sig mot, nämligen att man måste söka motverka svenska kapitalinvesteringar i sådana länder som Sydafrika och Chile. Jag tror att det är en riktigare ståndpunkt. Även för landets finansminister borde den starka internationella solidaritetsaktion, som

Tisdagen den
9 mars 1976

*Om skärpta
restriktioner mot
kapitalexport*

det skulle innebära att stoppa svenska kapitalinvesteringar i dessa racistiska och fascistiska regimer, väga över den hänsyn som han eventuellt vill visa svenska storföretags profitintressen. Här finns en konflikt mellan de intressen som den svenska arbetarrörelsen företräder och de intressen som de svenska kapitalistiska storföretagen företräder. Jag tycker att det är självklart att vi därvid måste stödja – och kämpa för – den linje som är arbetarrörelsens och som bygger på den internationella solidaritetstanken.

Det är alldeles självklart att en bojkott blir effektivare om man kan få till stånd en kollektiv insats genom Förenta nationerna. Jag är varm anhängare av den linjen. Men om man inte lyckas med detta så menar jag att ett land som Sverige ändå har en skyldighet att ta ställning till de förhållanden som reallt föreligger. Och nog känns det väl, herr finansminister, litet motbjudande för oss bägge, som ledamöter i Sveriges riksdag och för finansministerns del också som representant för Sveriges regering, att läsa i pressen hur den fascistiska Chilejuntan i dagarna uttrycker sin belåtenhet över de ökade utländska kapitalinvesteringarna i Chile och att bland de länder som där nämns också finns Sverige. Jag tycker, som jag sade i mitt tidigare anförande, att detta är ett slag i ansiktet på den starka solidaritetstanke som finns inom Landsorganisationen, inom finansministerns parti och inom det parti jag företräder, till förmån för Chiles förtryckta och förtrampade folk.

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Jag tror att herr Hermansson gav sig litet för långt ut i sitt senaste inlägg, när han sade att hans aversion mot kapitalexporten och investeringarna utomlands gällde inte bara u-länderna utan över huvud taget kapitalexport och engagemang utomlands. Jag tog för givet att herr Hermanssons indignation härledde sig från de svenska företag vilkas u-landsinvesteringar kolliderar med regimer som vi båda djupt ogillar. Men är det så att herr Hermansson över huvud taget vänder sig mot en investeringsexport och en kapitalexport, då är herr Hermansson ute på verkligt tunn is. Vi gör ju våra investeringar i Norge och i Finland, två länder där vi har kraftiga exportöverskott och där naturligtvis ett hemdragande för vår del skulle betraktas som mycket, mycket underligt. Vi håller f. n. på att kreditmässigt finansiera stora investeringar i Tjeckoslovakien och i Polen, för att inte tala om de 400–500 miljonernas investeringar i hotellbyggen i Ryssland som vi f. n. är i gång med.

Så herr Hermansson får säkerligen fundera ett tag till över det här och inskränka sig just till vad det är för insatser vi gör i u-länder där man av flera skäl kan ogilla regimerna. Och därvidlag är statistiken sådan att det inte har hänt något speciellt. Den svarar inte mot den beskrivning som herr Hermansson gav, när han gjorde sina medeltalsberäkningar. Jag kan visserligen vara skuld till det genom att inte redovisa förhållandet mer utförligt i interpellationssvaret. Men jag gjorde det i mitt inlägg, och därmed skulle den frågan kunna vara avklarad.

Sedan är det fråga om huruvida man skall gå omkring och tala om detta, medveten om att man inte kan göra något, eller om man skall tala om det i de församlingar där man tror att man kan påverka förhållandena. Den opinion det här gäller har vi att driva just i FN för att få en kollektiv uppslutning kring sanktioner mot länder med fascistiska regimer. Det lyckades med Rhodesia, och sedan har det inte lyckats mera. Vi har emellertid i FN av och till tagit upp frågorna och kommer säkerligen att fortsätta med det. Så den svenska ståndpunkten är ju alldeles klar.

Jag ser således inte någon vinst med att vi går omkring och uttalar vår indignation, om vi är medvetna om att vi ensamma är tämligen hjälplösa. Då är det mer realistiskt att inrikta sig på att tala i de församlingar där man kan hoppas på en kollektiv anslutning.

Herr HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Min interpellation består av två delar, och det är två frågor jag där ställt. Den första frågan är allmän och gäller över huvud taget om regeringen ämnar vidta åtgärder för skärpt restriktivitet mot kapitalexport från Sverige – alltså i allmänhet. Den andra frågan är mera specifik och gäller om regeringen avser att föreslå förbud mot kapitalexport till stater som har fascistisk regim.

Bägge momenten finns behandlade i interpellationen. Jag har icke begränsat mina frågor till den svenska kapitalexporten till u-länderna, utan det är en allmän interpellation om de ekonomiska effekterna av kapitalexporten från Sverige. Det är icke bara en interpellation som bygger på vad finansministern kallade indignation, utan en interpellation som också har sin direkta beröring med de frågor som vi skall diskutera här i riksdagen i morgon, nämligen om det svenska folkets försörjning, om kampen mot inflationen, om kampen mot arbetslösheten för flera sysselsättningstillfällen osv. Där har jag den bestämda uppfattningen att den utveckling som försiggått under ett antal år – med en mycket stark ökning av de svenska industriföretagens sysselsättning i utlandet, medan vi haft en stagnation eller rent av en minskning i Sverige – icke varit gynnsam för sysselsättningen i vårt land och för den svenska arbetarklassens intressen.

Jag har i interpellationen pekat på den kraftiga ökning som har skett av industrissysselsättningen i utlandet. 1970 motsvarande antalet anställda i svenska tillverkande dotterföretag utomlands 20 % av industrissysselsättningen i Sverige, 1974 var siffran 24 % – alltså en betydande ökning bara på fyra år. Men samtidigt vet vi att det är mycket stora problem att skapa en ökad industrissysselsättning i Sverige, och jag menar att detta har sitt sammanhang med den stora kapitalexport som de svenska storföretagen bedriver. Ingen kan väl förneka att där finns ett mycket bestämt samband.

Jag tror inte att det skapar sysselsättning i Sverige om de svenska

Tisdagen den
9 mars 1976

*Om skärpta
restriktioner mot
kapitalexport*

stora kapitalistiska företagen flyttar ut sin tillverkning utomlands och där ökar antalet sysselsatta i stället, utan det måste väl vara negativt, om man ser det ur den svenska sysselsättningens synpunkt. Det är alltså den allmänna aspekten som är en huvuddel i min interpellation. Den andra delen var just den som debatten har kommit att koncentreras omkring, nämligen frågan om ett direkt förbud mot kapitalexport till stater som har rasistisk eller fascistisk regim.

Jag tror inte heller att det lönar sig att gå omkring och bara känna indignation – finansministern och jag är helt eniga på den punkten. Men det var ju också därför som jag efterlyste bestämda åtgärder från regeringens sida, och det är därför som mitt parti i motioner och på annat sätt länge har förespråkade sådana åtgärder.

Vad gäller den allmänna frågan om svensk kapitalexport, så har jag inte krävt ett direkt förbud. Vi vet ju att det har skett vissa skärpningar under de senaste åren och att det har inträtt ökade kontrollmöjligheter för statsmakterna som finansministern själv beskriver i interpellationssvaret. Jag menar att man skall gå vidare på den vägen och visa ännu större restriktivitet när det gäller kapitalexport till utlandet. Jag har alltså inte yrkat på något direkt förbud, men jag tycker att de siffror som redovisas ger anledning till eftertanke och att man därför från statsmakternas sida bör tillämpa större restriktivitet än man har gjort under de senaste åren.

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Det sista som herr Hermansson sade ger mig anledning till en kort slutreplik.

En något ökad restriktivitet har tillämpats av valutakontoret. Den har bl. a. tagit sig uttryck i att man sagt till de sökande företagen att den investering ni ämnar göra i utlandet får ni också finansiera i utlandet. En intressant sifferserie är följande. Från 1972 till 1975 ökade investeringarna från 1 900 miljoner till 2 300 miljoner, men samtidigt ökade utlandsfinansieringen så kraftigt att den egna exporten av kapital från Sverige sjönk från 1 350 till 910 miljoner. Detta är en verksamhet som valutakontoret driver i samråd med regeringen. Den var betingad av vår brydsamma kapital-situation. Om man har en bra valutakassa, och om kapitalställningen är god, så behöver man inte vara så hård; är situationen där besvärlig så har man anledning att vara mera restriktiv.

Vidare har vi också numera representanter för de fackliga organisationerna i valutakontoret, och det har inte rått några som helst delade meningar mellan dessa och valutakontorets övriga representanter vid prövningen av de specifika ärenden som förekommit. Här är det fråga om en tvåvägstrafik: vi exporterar kapital och arbete, och vi importerar också kapital och arbete. Detta tar sig uttryck i kapitalbalansens förändringar år efter år. Den kan ibland vara positiv och ibland negativ, men på det hela taget går det ungefär jämnt ut.

Herr HERMANSSON (vpk):

Herr talman! Jag skall inte förlänga denna debatt alltför mycket, men jag vill påpeka att när vi här i riksdagen senast diskuterade frågan om en förändring av lagstiftningen krävde vårt parti – samtidigt som vi var positiva till vad som gjordes – att man skulle gå längre i fråga om bestämmanderätt för de anställda. Vi menade också att man skulle införa sådana bestämmelser i lagstiftningen att det var möjligt att på det sätt som jag tog upp i min interpellation och som jag framhållit här i debatten också direkt förbjuda kapitalexport till länder med fascistiska och racistiska regimer.

I sitt senaste inlägg tog finansministern också upp frågan om kapitalimporten till Sverige. Där vill jag bara göra den anmärkningen att vi för vår del inte anser det tillfredsställande att utländska storföretag – s. k. multinationella företag eller internationella koncerner – lägger under sig betydande delar av svenskt näringsliv. Vi anser att det också på det området bör iaktas restriktivitet. Jag menar att vi måste se på båda dessa problem utifrån vad som är arbetarrörelsens och de lönarbetandes intressen. Man kan inte se det historielöst och klasslöst som bara teknisk kapitalexport och kapitalimport, som går jämnt ut vid årets slut. Det viktiga är innebörden i vad som händer. Och innebörden har varit att svenska kapitalistiska storföretag i betydande grad har skaffat sig industrier utomlands, samtidigt som utländska storföretag har köpt upp svenska företag. Hela den utvecklingen i riktning mot en internationalisering av storföretagandet har bestämda negativa följder för lönarbetarna och för befolkningen i olika länder. Detta fenomen måste man ta ställning till. Och vårt krav är som sagt ökad restriktivitet i bägge riktningarna, alltså både när det gäller kapitalexport och utländska företags uppköp i Sverige.

Herr finansministern STRÄNG:

Herr talman! Jag anser att herr Hermansson generaliserar för mycket. Man kan aldrig ha en tumregel för denna verksamhet, utan man får se på det enskilda företaget. Och f. n. har vi kontroll över vilka utländska företag som planerar att etablera sig här i landet. Etablerar de sig här får de underkasta sig den svenska arbetsmarknadslagstiftningen och det svenska löneläget och i övrigt arbeta som svenska företag.

Dessutom kan jag tala om för herr Hermansson att jag tämligen ofta upplever att man lokalt, på fackföreningshåll och på kommunalt håll, gärna tar emot den aktivitet som en etablering här innebär även om den skulle ha en utländsk firmabeteckning.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 5 Föredrogs och hänvisades

Propositioner

1975/76:109 till näringsutskottet

1975/76:134 till försvarsutskottet
1975/76:142 punkterna 2 och 3 till socialutskottet samt i övrigt till skatteutskottet
1975/76:143 till försvarsutskottet
1975/76:144 till civilutskottet

§ 6 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1975/76:2212 och 2213 till utbildningsutskottet

§ 7 Föredrogs men bordlades åter

konstitutionsutskottets betänkanden 1975/76:43 och 44

finansutskottets betänkanden 1975/76:18–22

skatteutskottets betänkanden 1975/76:29–32

utrikesutskottets betänkande 1975/76:9

socialförsäkringsutskottets betänkande 1975/76:22

trafikutskottets betänkanden 1975/76:12 och 15

näringsutskottets betänkande 1975/76:34

§ 8 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningarna

1975/76:141–143.

§ 9 Herr talmannen meddelade att på föredragningslistan för morgondagens sammanträde skulle finansutskottets betänkande nr 20, näringsutskottets betänkande nr 34, skatteutskottets betänkande nr 29 och näringsutskottets betänkanden nr 30–32 i nu angiven ordning uppföras främst bland två gånger bordlagda ärenden.

Vidare meddelade herr talmannen att konstitutionsutskottets betänkanden nr 43 och 44 samt trafikutskottets betänkanden nr 12 och 15 skulle sättas sist.

§ 10 Anmälades och bordlades

Propositioner

1975/76:117 om anslag för budgetåret 1976/77 till byggnadsarbeten m. m. inom utbildningsdepartementets verksamhetsområde

1975/76:122 om omorganisation av förenade fabriksverken, m. m.

1975/76:123 om statens strålskyddsinstitutets uppgifter och organisation, m. m.

1975/76:128 om utbildningsbidrag för doktorander m. m.

1975/76:132 om skogsstyrelsens organisation, m. m.

1975/76:135 om den statliga kulturpolitiken 3

1975/76:139 om särskild ersättning till skadade värnpliktiga m. fl.

1975/76:147 om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.

1975/76:156 om höjning av visst avdrag vid arvs- och gåvobeskattnings av förmånstagarförvärv, m. m.

§ 11 Anmäldes och bordlades

Justitiekommitténs betänkanden

1975/76:23 med anledning av propositionen 1975/76:100 såvitt gäller anslag till ersättning för personskador på grund av brott, m. m.

1975/76:24 med anledning av propositionen 1975/76:100 såvitt gäller anslag till rättshjälp m. m. jämte motioner

1975/76:25 med anledning av propositionen 1975/76:100 såvitt avser anslag till justitiedepartementet m. m. jämte motioner

Försvarskommitténs betänkande

1975/76:26 med anledning av propositionen 1975/76:100 såvitt avser anslag m. m. för budgetåret 1976/77 till civillförsvaret

Kulturkommitténs betänkande

1975/76:29 med anledning av propositionen 1975/76:100 såvitt gäller anslag till konst, litteratur, musik, teater m. m. samt arkiv, museer, kulturminnesvård m. m. jämte motioner

Civilkommitténs betänkanden

1975/76:13 med anledning av propositionen 1975/76:100 i vad avser anslag till centralnämnden för fastighetsdata jämte motion

1975/76:14 med anledning av propositionen 1975/76:100 i vad avser anslag till statistiska centralbyrån m. m. jämte motioner

1975/76:15 med anledning av propositionen 1975/76:100 i vad avser vissa anslag inom kommundepartementets verksamhetsområde jämte motioner

§ 12 Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

*den 8 mars***1975/76:144** av herr *Ullsten* (fp) till herr industriministern om Stålverk 80:

Stålverk 80 är avsett att bli det hittills största industriprojektet i Sverige. Som sådant har det tilldragit sig stor uppmärksamhet och vållat omfattande debatt. Inte minst har grundvalarna för projektet starkt ifrågasatts. Det är därför synnerligen oroande att planeringen kring Stålverk 80 kännetecknas av så stor ryckighet.

Denna ryckighet tycks inte bara gälla marginella detaljer utan själva inriktningen av projektet. Inom loppet av två år har det framträtt i tre olika skepnader. När Stålverk 80 presenterades för riksdagen våren 1974

Tisdagen den
9 mars 1976

*Anmälan av
interpellationer*

var avsikten att verket skulle producera stålämnen för avsättning framför allt till kustbaserade stålverk på kontinenten. Förra hösten övergavs dessa planer. I stället fördes två valsverk, ett i Gävle och ett i Luleå, in i bilden samtidigt som projektet delades upp i två etapper. Den senaste varianten innebär att Stålverk 80 bantas avsevärt och att planerna på ett nytt valsverk i Luleå avskrivs. I stället skall valsverket inom nuvarande NJA byggas ut.

Samtidigt som Stålverk 80 ändrat gestalt har också kostnads- och lönsamhetsbilden ändrats. Våren 1974 beräknades kostnaderna till drygt 4 miljarder kronor. I dag torde de uppgå till mellan 8 och 9 miljarder. Till detta kommer kostnaderna för ett nytt valsverk i Gävle och valsverksutbyggnaden i Luleå. Lönsamheten som 1974 angavs till 12-14 % beräknas i dag ha sjunkit till 7-8 %.

Stor osäkerhet råder också om de miljömässiga konsekvenserna av Stålverk 80. Kraven att få släppa ut stora mängder svavel och andra föroreningar från Stålverk 80 skapar stora risker för miljön inte bara i Luleå utan i stora delar av norra Sverige.

Med hänvisning till den allmänna oklarheten kring Stålverk 80 och behovet av bättre information om det aktuella läget vill jag ställa följande frågor till industriministern:

1. Vilken är den aktuella inriktningen av planeringen av Stålverk 80 beträffande produktion, finansiering, samarbete med andra företag, skydd av miljön etc.?

2. Anser industriministern att beredningen och planeringen av Stålverk 80 skett och sker på ett tillfredsställande sätt?

den 9 mars

1975/76:145 av fru *Kristensson* (m) till herr socialministern om åtgärder för att hejda narkotikamissbruket:

Under många år har Sverige framstått som ett attraktivt land för den illegala narkotikahandeln. Välkända är de mångåriga problem vi haft med olika slag av narkotika. Framför allt har de centralstimulerande medlen vållat stora bekymmer. Alla initierade bedömare har emellertid varit överens om att inga ansträngningar bör anses för stora när det gäller att hålla vårt land utanför den illegala heroinhandeln, med hänsyn till de förödande verkningar som heroinet i hög grad för med sig. Risken för överdosering är betydande vid heroinmissbruk. Internationella erfarenheter visar också att dödsfallsfrekvensen är hög.

Från moderata samlingspartiets sida har vi under många år framlagt olika konkreta förslag för att om möjligt minska narkotikamissbruket. Dessa förslag har dock avvisats av riksdagens majoritet. Den stora satsning som från polisens sida gjordes 1969 för att komma till rätta med narkotikamissbruket var en övergående företeelse och åtföljdes inte av motsvarande åtgärder beträffande vårdpolitiken. Det har sedan länge stått

klart att enbart polisiära åtgärder inte är till fyllest i kampen mot narkotikan. För att narkotikaproblemet framgångsrikt skall kunna bekämpas erfordras också genomtänkta åtgärder på vårdsidan.

När nu en heroinmarknad etablerats i Sverige, vilket senast blivit uppenbart genom det exceptionellt stora heroinbeslag polisen gjorde här-omdagen, kan problemen inte längre skjutas åt sidan. Socialministern har själv i en tidigare riksdagsdebatt klargjort att kraftfulla åtgärder måste vidtas om heroinet skulle få fotfäste i vårt land.

Åberopande det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr socialministern få ställa följande fråga:

Vill socialministern delge riksdagen de nya konkreta, kraftfulla åtgärder som planeras för att hejda narkotikamissbruket i allmänhet och heroinmissbruket i synnerhet?

1975/76:146 av herr *Fågelsbo* (c) till herr jordbruksministern om domänverkets förvärv av jord- och skogsbruksfastigheter:

En rimlig prisnivå på jord- och skogsbruksfastigheter har stor betydelse för möjligheterna att bibehålla och utveckla familj jordbruken. De nya tillämpningsföreskrifterna beträffande jordförvärvslagen är ett steg i rätt riktning, eftersom de ökar förutsättningarna för lantbruksnämnderna att bl. a. hindra förvärv som riskerar få alltför prishöjande effekter på fastighetsmarknaden.

Det finns emellertid fortfarande problem i fråga om jordförvärv. Jag vill särskilt uppmärksamma de fall där domänverket har uppträtt som köpare och varit villigt att erlægga en köpeskillning som har ansetts vara för hög i förhållande till de avkastningar som kan påräknas från den aktuella fastigheten. I ett särskilt fall har domänverket erbjudit en köpeskillning om 640 000 kr. eller nära fem gånger det nya taxeringsvärdet, som ligger på 135 000 kr.; lantbruksnämndens värdering ligger på 400 000–450 000 kr. Lantbruksnämnden har i detta särskilda fall avstyrkt förvärvet, eftersom man ansett att det skulle få prishöjande effekter på fastighetsmarknaden.

Det är enligt min mening orimligt om staten, kyrkan, kommuner eller bolag kan förvärva egendomar utan samma restriktiva tillämpning av jordförvärvslagen som gäller för övriga köparkategorier.

Med anledning av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr jordbruksministern framställa följande fråga:

Är statsrådet villig att med det snaraste medverka till att författningsmässigt stävja den överbudspolitik som tillämpas av domänverket och som därigenom får prishöjande effekter på hela fastighetsmarknaden inom jord- och skogsbruket?

Tisdagen den
9 mars 1976

*Meddelande om
frågor*

1975/76:147 av herr Nilsson i Norrköping (s) till herr arbetsmarknadsministern om åtgärder för att stabilisera arbetsmarknaden i Åtvidaberg:

Facit AB i Åtvidaberg har i december 1975 och februari 1976 varslat sammanlagt 340 anställda om uppsägning.

Situationen för de berörda och Åtvidabergs kommun kompliceras av att företaget har en klart dominerande ställning på arbetsmarknaden i kommunen. Av antalet industrisysselsatta i Åtvidaberg svarar Facit AB för ca 80 %.

På 1960-talet var utsikterna för Åtvidaberg goda. Facits produkter hade hög konkurrenskraft på både den inhemska och den internationella marknaden. Problemen började när Facits traditionellt finmekaniska produkter trängdes undan av elektronik. När Facit övertogs av Electrolux 1972 ansågs förutsättningarna för en stabilisering av företaget och kommunen goda. Målet var då att skapa internationellt sett konkurrenskraftiga elektronikprodukter. Konkurrensen från utpräglade låglöneländer blev emellertid för svår, och detta har medfört att ca 400 arbetstillfällen f. n. är hotade vid den s. k. Örsättersfabriken.

Den aktuella situationen i Åtvidaberg kräver åtgärder från olika samhällsorgan och näringslivet. Frågan är nu vilka insatser staten är beredd att göra för att stabilisera arbetsmarknaden i kommunen. Behov av lokaliseringspolitiskt stöd föreligger nu i Åtvidaberg.

Facit AB, som ingår i en av landets största industrikoncerner, har ett stort ansvar för att trygga och differentiera arbetsmarknaden i kommunen. Facits ansvar för den lokala arbetsmarknaden, outnyttjad kapacitet i form av moderna industrilokaler, kunnig arbetskraft, lediga bostäder och väl utbyggd samhällsservice borde leda till att koncernen förlägger ytterligare produktion till Åtvidaberg. Här bör diskussioner och samarbete ske mellan representanter för lokala, regionala och statliga organ och Electroluxkoncernens ledning.

Mot bakgrund av det anförda vill jag ställa följande fråga till herr arbetsmarknadsministern:

Avser arbetsmarknadsministern att ta initiativ till lokaliseringspolitiskt stöd eller andra åtgärder för att stabilisera arbetsmarknaden i Åtvidaberg?

§ 13 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 8 mars

1975/76:266 av herr Fågelsbo (c) till herr kommunikationsministern om placeringen av orienteringstavlur i vägkorsningar:

Trafiksäkerheten på våra vägar måste på alla sätt förbättras. Vid ett flertal vägkorsningar är orienteringstavlur så placerade att de skymmer

sikten. Olyckor – även med dödlig utgång – har inträffat där det inte är uteslutet att placeringen av orienteringstavlorna kan ha varit en bidragande orsak.

Är kommunikationsministern beredd medverka till att kontroll genom vägverket genomföres i hela landet så att trafikrisker av här nämnt slag förhindras?

Nr 77

Tisdagen den
9 mars 1976

*Meddelande om
frågor*

den 9 mars

1975/76:267 av herr *Wachtmeister* i Staffanstorp (m) till herr socialministern om registreringen av medicinalpersonal som drabbas av psykisk sjukdom:

Av press och etermedia har nyligen framgått att läkare, tandläkare, barnmorskor och sjuksköterskor registreras hos socialstyrelsen vid psykisk sjukdom. I och för sig är detta ingen nyhet, men upprinnelsen, att en obehörig person i sina händer fått en anmälan med ett flertal sjuksköterskor uppräknade, inger allvarliga betänkligheter.

För medicinalpersonal som drabbas av psykisk sjukdom återkallas legitimationen. Förutsättningen är att läkare anmäler ifrågavarande personal till socialstyrelsen enligt socialstyrelsens kungörelse den 19 december 1972 (MF 135). Endast delvis reglerar kungörelsen tillvägagångssättet vid friskskrivning. Ingenting framgår om hur de känsliga uppgifterna skall hanteras, hur de registreras, hur länge och i vilka register de skall förekomma eller hur de skall skyddas mot obehörig insyn.

1. Vill statsrådet redogöra för sin uppfattning av de faktiska förhållandena kring den här åberopade händelsen?

2. Vill statsrådet redogöra för hur anmälningar enligt MF 1972:135 registreras och hur anmäld personal återfår sin legitimation och behörighet även i fall som MF 1972:135 inte går in på?

3. Vill statsrådet redogöra för hur avregistrering sker av anmälda fall och hur sekretessen skyddas?

4. Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att garantera den registrerade medicinalpersonalen fullgott integritetsskydd?

§ 14 Kammaren åtskildes kl. 15.53.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert